

บทบรรณาธิการ | หลายสัปดาห์ที่ผ่านมา กปปส. นำประเด็นโครงการจำนำข้าวมาใช้โจมตีรัฐบาล ประชาชนบางส่วนจึงสับสน เนื่องจากไม่ทราบข้อเท็จจริง และมีได้พิจารณาถึงปรัชญาและความสำเร็จของโครงการจำนำข้าว นั่นคือ การยกระดับและรักษาความมั่นคงของรายได้ของชาวนา เพื่อให้พวกเขาและลูกหลานมีคุณภาพชีวิตและอนาคตที่ดีขึ้น โดยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมารัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตรดำเนินโครงการจำนำข้าวได้บรรลุเป้าหมายนี้มาโดยตลอด จนกระทั่งวิกฤตการณ์การเมืองทำให้กระบวนการติดขัดและส่งผลให้ชาวนาได้รับเงินค่าจำนำข้าวล่าช้า

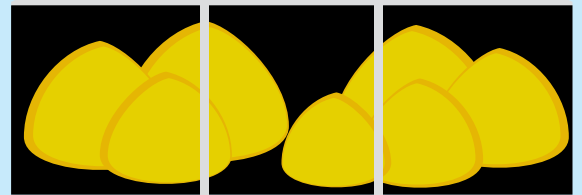
ตลกร้ายคือ กปปส. ใช้ความทุกข์ยากของชาวนาเป็นเครื่องมือทางการเมืองกดดันให้รัฐบาลลาออก แต่ในขณะที่เดียวกันก็ขัดขวางไม่ให้รัฐบาลดำเนินกิจการต่างๆ เพื่อช่วยเหลือชาวนาได้ ล่าสุด เมื่อวันที่ 12 มี.ค. กปปส. ถึงกับนำมวลชนไปตัดน้ำตัดไฟที่กระทรวงพาณิชย์เพื่อล้มการประมูลข้าว ซึ่งรัฐบาลจะนำเงินที่ได้มาจ่ายให้ชาวนา การกระทำของกปปส. จึงเป็นการจับชาวนาเป็นตัวประกันและทำลายความหวังของชาวนาอย่างชัดเจน

ดังนั้นนอกจากคำถามที่ว่า โครงการจำนำข้าวควรดำเนินต่อไปหรือไม่ สังคมอาจควรตอบตัวเองให้ได้ด้วยว่า คนกลุ่มใดและพฤติกรรมแบบใดกันแน่ที่มีความห่วงใยและต้องการช่วยเหลือชาวนาอย่างแท้จริง?

คำตอบของพรรคเพื่อไทยยังคงเป็นความเชื่อมั่นในปรัชญาของโครงการจำนำข้าว และความมุ่งมั่นที่จะเดินหน้าแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่ประสบให้ลุล่วงเพื่อความสุขของชาวนาและประชาชนทุกคนในประเทศไทย.

รู้จักกระบวนการรับจำนำข้าว

1 ชาวนาที่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกรและต้องการจำนำข้าวเปลือกติดต่อเกษตรกรอำเภอในพื้นที่ที่ตนเพาะปลูก เพื่อทำประชาคมยืนยันข้อมูลก่อน

หนังสือ
รับรอง

รับหนังสือรับรองเกษตรกรจาก
เกษตรกรอำเภอ

3 เจ้าหน้าที่ องค์การคลังสินค้า (อคส.) หรือองค์การตลาดเพื่อเกษตรกร (อตก.) จะออกใบประทวนให้แก่เกษตรกร ณ จุดรับจำนำภายใน 3 วันทำการ

ใบประทวน

2 ชาวนาจำนำข้าวเปลือกที่เพาะปลูกได้ หนังสือรับรองเกษตรกร และสมุดบัญชี ธ.ก.ส. ไปจำนำที่จุดรับจำนำด้วยตนเอง เจ้าหน้าที่จะคำนวณราคาให้โดยคิดจากน้ำหนักข้าวหักลบน้ำหนักความชื้นและสิ่งเจือปนที่ตรวจวัดได้

4 เกษตรกรต้องนำใบประทวนที่ได้รับไปติดต่อกับ ธ.ก.ส. สาขาที่เกษตรกรเป็นลูกค้าและทำสัญญากู้เงิน โดยจำนำใบประทวนเป็นประกัน

5 ธ.ก.ส. ต้องจ่ายเงินให้เกษตรกรภายใน 3 วันทำการ นับแต่วันทำสัญญา

รัฐบาลเอาเงินจากไหนมาจ่ายชาวนา?

แนวทางการจัดสรรงบประมาณโครงการจำนำข้าวมาจาก 3 ช่องทาง ได้แก่

1. เงินจากการระบายข้าว

- เจริญขายแบบรัฐต่อรัฐ (G to G)
- เปิดประมูลขายเป็นการทั่วไปให้กับผู้ประกอบการในประเทศเพื่อการส่งออกและ/หรือจำหน่ายภายในประเทศ
- ขายให้องค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อสาธารณประโยชน์
- ซื้อขายในตลาดสินค้าเกษตรล่วงหน้า

2. เงินกู้จากสถาบันการเงิน

- โครงการจำนำข้าวในช่วงแรกจะต้องใช้เงินกู้เป็นหลัก เพราะการระบายข้าวต้องใช้ระยะเวลานาน ซึ่งถ้ารัฐบาลไม่อาศัยการกู้เงินจะทำให้เกษตรกรได้รับเงินล่าช้า
- การใช้หนี้เงินกู้นั้น จะได้มาจากเงินระบายข้าว

และงบประมาณช่วยเหลือเกษตรกรในภายหลัง

3. งบประมาณ

○ รัฐบาลจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณสนับสนุนค่าใช้จ่ายของโครงการช่วยเหลือเกษตรกรไม่ว่าจะเป็นข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง หรือผลผลิตการเกษตรอื่นๆ ซึ่งเป็นการดำเนินการตั้งงบประมาณตามปกติ

○ การใช้เงินงบประมาณโครงการต่างๆ ซึ่งผูกพันต่อเนื่องกันจากรัฐบาลหนึ่งไปอีกรัฐบาลหนึ่งก็เป็นเรื่องปกติ ยกตัวอย่างเช่น นโยบายประกันราคาข้าวของรัฐบาลอภิสิทธิ์ทำให้เกิดหนี้สินต้องงบประมาณผูกพันจนถึงปัจจุบัน โดยยังมีหนี้ค้างจ่ายอยู่เป็นจำนวน 38,000 ล้านบาท ซึ่งถือเป็นการใช้เงินงบประมาณผูกพันจากรัฐบาลหนึ่งไปอีกรัฐบาลหนึ่งเช่นกัน.

ทำไมชาวนาจึงยังไม่ได้เงิน?

ทำไม 2 ปีไม่มีปัญหา

ตลอดระยะเวลาที่รัฐบาลพรรคเพื่อไทยดำเนินโครงการรับจำนำข้าวมา 2 ปีเศษ (54/55 และ 55/56) ชาวนาได้รับเงินค่าจำนำข้าวสูงกว่าราคาตลาด มีการจ่ายเงินให้พี่น้องชาวนาไปแล้วกว่า 7 แสนล้านบาท โดยไม่มีปัญหาการจ่ายเงินล่าช้า ชาวนาได้รับประโยชน์โดยตรงกว่า 3.26 ล้านครอบครัว ส่งผลให้การหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น

แม้ตัวโครงการจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ และสกัดขัดขวางทั้งการอ้างข้อกฎหมายและวิธีการทางการเมือง ตลอดจนท่าทีจากบางกลุ่มบางองค์กร แต่สิ่งจจะต่อชาวนาเป็นสิ่งที่รัฐบาลพรรคเพื่อไทยยืนหยัดและพร้อมฝ่าฟันทุกอุปสรรคเพื่อบรรลุเป้าหมายของโครงการร่วมกับพี่น้องชาวนาไทยที่ร่วมทางกันมาด้วยดีตลอด 2 ปี

ปี 56/57 กระบวนการจ่ายเงินสะดุด

กระบวนการการจ่ายเงินจำนำข้าวให้ชาวนานั้น โดยปกติรัฐบาลจะกู้เงินเพื่อนำมาจ่ายให้กับชาวนาในขั้นแรก หลังจากนั้นเมื่อรัฐบาลสามารถระบายข้าวได้ก็จะนำเงินจากการระบายข้าวไปชำระหนี้ ทั้งนี้เนื่องจากการระบายข้าวมีกระบวนการทางราชการหลายขั้นตอนและใช้เวลานานซึ่งจะทำให้กระบวนการจ่ายเงินจำนำข้าวให้ชาวนาล่าช้า โดยที่ผ่านมารัฐบาลสามารถบริหารจัดการหาแหล่งเงินทุนและจ่ายเงินให้กับชาวนาได้อย่างเป็นระบบ ไม่มีข้อติดขัด แต่เมื่อรัฐบาลประกาศยุบสภาเพื่อฝ่าวิกฤติทางการเมือง อำนาจของรัฐบาลถูกจำกัดด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เพราะมีสถานะเป็นเพียงรัฐบาลรักษาการทำให้เกิดอุปสรรคต่อการจ่ายเงินให้แก่ชาวนา

อุปสรรคด้านข้อกฎหมาย

- ปัญหาหลักของโครงการรับจำนำข้าว ณ ขณะนี้ คือ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 181 (3) รัฐบาลไม่สามารถกระทำการอันมีผลเป็นการอนุมัติงานหรือโครงการ หรือมีผลเป็นการสร้างความผูกพันต่อคณะรัฐมนตรีชุดต่อไป เนื่องจากรัฐบาลมีสถานะเป็นเพียงรัฐบาลรักษาการ ทำให้ไม่มีอำนาจเต็มในการบริหารจัดการทรัพยากรของรัฐ

อุปสรรคด้านการเมือง

การหาแหล่งเงินกู้

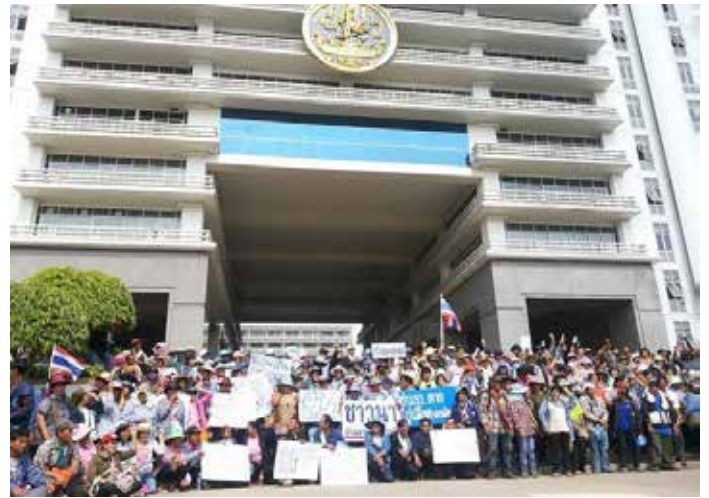
- หลังรัฐบาล “ยิ่งลักษณ์” ผ่าทางตันการเมืองตัดสินใจ “ยุบสภา” เมื่อวันที่ 9 ธ.ค. 2556 รัฐบาลกลายเป็นรัฐบาล “รักษาการ” ไม่สามารถสร้างภาระผูกพันใดๆ ไปถึงรัฐบาลชุดใหม่ได้ ส่งผลให้ “โครงการรับจำนำข้าวเปลือก ปีการผลิต 2556/57 เกิดปัญหาอย่างหนัก เพราะได้ออกใบประทวนไว้จำนวนมาก แต่ยังไม่มียังไม่มีเงินไปจ่ายชาวนาได้ทั้งหมด

- เส้นทางทางการเงิน “ไม่ราบรื่น” เนื่องจาก สถาบันการเงินเสนอราคาที่คิดดอกเบี้ยสูงมาก โดยให้เหตุผลเกี่ยวกับ “ความเสี่ยงด้านกฎหมาย”

- เมื่อเกิดปัญหาอุปสรรคเช่นนี้ รัฐบาลพยายามหาแหล่งเงินด้วยวิธีอื่น เช่น หาแหล่งเงินกู้จากรัฐบาลของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นธนาคารกรุงไทย ธนาคารออมสิน หรือธนาคาร ธ.ก.ส. แต่ก็เกิดแรงกระเพื่อมจากภายในองค์กรและมีกระบวนการปล่อยข่าวเพื่อให้ความเชื่อมั่นต่อธนาคารในการปล่อยกู้ให้แก่รัฐบาลลดลง ทำให้ขั้นตอนการกู้เงินเกิดความยากลำบากและประสบความล้มเหลวในที่สุด

- นอกจากธนาคารของรัฐ ธนาคารเอกชนเอกชนก็มีท่าที “ไม่กล้าเสี่ยง” โดยอ้างถึงความกังวลเรื่อง “ข้อกฎหมาย” แต่ในความเป็นจริงคือ ความกังวลต่อผลกระทบจากกระแสต่อต้านจากกลุ่มการเมืองต่างส่งผลให้ประชาชนอาจ “ถอนเงินฝาก” จากธนาคารที่มีข่าวว่าจะปล่อยกู้ให้กับรัฐบาลเพื่อนำไปช่วยชาวนาซึ่งจะส่งผลต่อเสถียรภาพของธนาคาร

- นอกจากการสร้างความกลัวในขั้นตอนต่างๆของการกู้เงินตามระบบแล้ว ยังมีการพยายามขัดขวางการกู้เงินด้วยวิธีนอกระบบ เช่น มีการเคลื่อนไหวมวลชนปิดกระทรวงการคลังเพื่อขัดขวางการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ มีการระดมถอนเงินจากธนาคารที่มีข่าวว่าจะปล่อยกู้ให้กับรัฐบาลเพื่อนำไปช่วยชาวนาซึ่งจะส่งผลต่อเสถียรภาพของธนาคาร

การระบายข้าว

- นอกจากกระบวนการในการหาแหล่งเงินทุนเพื่อจ่ายเงินให้ชาวนาแล้วการหาทางระบายข้าวด้วยช่องทางต่างๆ เช่น การเจรจากับต่างประเทศเพื่อทำสัญญาการขายข้าว ซึ่งกระบวนการนี้ มีการเคลื่อนไหวของมวลชนไปตามสถานที่

สำคัญต่างๆ เช่น สถานทูตของประเทศมหาอำนาจประจำประเทศไทย เพื่อประท้วงไม่ให้มีการเจรจาซื้อขายข้าวตามที่รัฐบาลดำเนินการ กระบวนการต่างๆ เหล่านี้ส่งผลต่อภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นในการเจรจาธุรกิจการค้าเป็นอย่างมาก และเป็นอุปสรรคในการเจรจาซื้อขายข้าวต่อไปในอนาคต.

“เกี่ยวข้าวได้ก็อยากจำนำอีก

เพราะราคาดีกว่าขายพ่อค้าคนกลาง ถึงได้เงินช้ำก็ไม่ต้องประท้วง เข้าใจว่า รัฐบาลหากทางช่วยอยู่ ชาวนาดีดร้อน นั่นสินเยอะเพราะต้องกุมาลงทุนปลูกข้าวรอบใหม่ แล้วยังค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เงินให้ลูกไปโรงเรียน แต่ธนาคารออมสินกลับไร้น้ำใจไม่เห็นใจชาวนา”

นางประคอง แก้ววิสัย
ชาวนาจังหวัดอยุธยา วันที่ 20 ก.พ. 2557

รัฐบาลดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างไรบ้าง?

● เร่งรัดการระบายข้าว

○ รัฐบาลได้เร่งระบาย (ขาย) ข้าวให้ได้จำนวนมากขึ้น เพื่อนำเงินไปจ่ายให้กับชาวนา ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการจ่ายเงินให้แก่ชาวนาแล้วเป็นจำนวนกว่า 65,000 ล้านบาท และยังคงมีการจ่ายเงินตามสาขาต่างๆ ของ ธ.ก.ส. ตามยอดเงินที่ได้รับจากการระบายข้าวเป็นระยะๆ คาดว่าเดือนละ 8,000 ล้านบาท

○ รัฐบาลได้เร่งสร้างความเข้าใจและความมั่นใจกับผู้ซื้อในเรื่องสัญญาระยะสั้น เพื่อจะได้ระบายข้าวได้มากขึ้น

○ รัฐบาลได้ดำเนินการประมูล/ขายเป็นการทั่วไป ขายผ่านตลาด AFET โดยใช้สัญญาระยะสั้น

○ กระทรวงพาณิชย์ โดยคณะอนุกรรมการระบายข้าว พยายามหาแนวทางการระบายข้าวด้วยวิธีอื่นๆ เพิ่มเติม

● จัดหาเงินกู้ เงินทุนหมุนเวียน

○ กระทรวงการคลังและ ธ.ก.ส. กำลังเร่งดำเนินการจัดหาเงินกู้ประมาณ 120,000 ล้านบาท จากความร่วมมือของฝ่ายต่างๆ อย่างถูกต้องตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และกฎหมาย

○ เพื่อให้มีการจ่ายเงินให้ชาวนาได้อย่างต่อเนื่อง กรมฯ จึงมีมติอนุมัติการจ่ายเงินงบกลางกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นจำนวน 20,000 ล้านบาท ให้กระทรวงพาณิชย์เพื่อให้ ธ.ก.ส. สามารถจ่ายเงินให้กับชาวนาระหว่างรอเงินกู้และเงินจากการระบายข้าว

● มาตรการช่วยเหลือชาวนาผ่าน ธ.ก.ส.

○ ขยายเวลาการชำระหนี้ให้กับชาวนาอย่างน้อย 6 เดือน

○ ขยายวงเงินสินเชื่อและสินเชื่อใหม่ให้กับชาวนา รายละเอียดประมาณ 100,000 บาท เพื่อใช้ปลูกข้าวในรอบใหม่

○ สนับสนุนเงินทุนให้สหกรณ์เพื่อเป็นสินเชื่อให้กับชาวนา

○ จัดตั้ง “กองทุนช่วยเหลือชาวนา” โดยแบ่งเป็น 3 ประเภท

- กองทุนที่ 1: แบบบริจาคเงินเข้ากองทุน

- กองทุนที่ 2: แบบสมทบเงินเข้ากองทุน ชนิดคืนเงินต้น ไม่มีผลตอบแทน ไม่จำกัดจำนวน แต่ขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 1,000 บาท

- กองทุนที่ 3: แบบสมทบเงินเข้ากองทุน ชนิดคืนเงินต้น มีผลตอบแทน 0.63% ต่อปี ไม่จำกัดจำนวน แต่ขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 1,000 บาท

● มาตรการช่วยเหลือผ่านสถาบันการเงินอื่นๆ

○ สถาบันการเงินอื่นๆ ของรัฐ จะปล่อยสินเชื่อเพิ่มเติมให้กองทุนหมู่บ้านที่มีความประสงค์และพร้อมที่จะนำเงินไปปล่อยกู้ต่อสมาชิกที่เป็นชาวนาที่เดือดร้อน.

รอมน้ำใจช่วยเหลือชาวนา

เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของชาวนาที่ยังไม่ได้รับเงินจำนำข้าวร่วมบริจาค หรือ สมทบเงินเข้ากองทุนช่วยเหลือชาวนาได้ 3 รูปแบบ

1. บริจาคเงินเข้ากองทุน **บัญชีออมทรัพย์ เลขที่ 0200-3-3477-582** ธ.ก.ส.สาขาบางเขน
2. สมทบเข้ากองทุน **ชนิดคืนต้น ไม่มีผลตอบแทน** ตั้งแต่ 1,000 บาทขึ้นไป
3. สมทบเข้ากองทุน **ชนิดคืนต้น และมีผลตอบแทน** ตั้งแต่ 1,000 บาทขึ้นไป อัตราผลตอบแทน ร้อยละ 0.63 ต่อปี

